

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

*м. Одеса
16-17 березня 2022 року*

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

У виданні представлено тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 16–17 березня 2022 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітян, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

Координатор проєкту

О. В. Ткачук

Упорядники:

кандидат педагогічних наук, доцент *О. В. Ткачук*,
старший викладач *Т. С. Штикало*

Відповідальні секретарі:

О. В. Ткачук, Т. С. Штикало

Друкується за рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(*протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.*)

ISBN 978–966–927–868–5

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2022

фактурою чи рукописним або друкованим текстом. У сполученні з об'ємно-просторовим зображенням це створює більш умовний підхід. Такий метод трохи нагадує роботу з літературним перекладом, коли текст з української перекладають, наприклад, на англійську, потім — з англійської на чеську, далі — на китайську, а потім — знов на українську. У результаті ми отримуємо зовсім інший текст. Так і в нашому випадку, висловлюючись з приводу того ж мотиву іншою мовою, студент опрацьовує пошук іншої, не звичної для себе стилістики. Використання техніки колажу таким чином розширює палітру, надає майбутньому художнику нових можливостей, які він може використати у своїй подальшій творчій роботі.

Нагуляк Петро Іванович

*старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
член Національної спілки художників України,
заслужений художник України
nagulyak.art@gmail.com*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ: ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Ключові слова: декоративна композиція, концептуальні засади, творчий метод, образ, творча особистість.

В просторі сучасної художньої освіти фактично постійно виникає необхідність винайдення та застосування таких методів та форм навчання, концепцій національно-творчого виховання, які повинні в цілому сприяти прояву творчого потенціалу студентів, розкриттю їх в якості творчої індивідуальності та набуттю мистецького професіоналізму. Звернення уваги до розвитку творчої особистості пов'язується із основними положеннями, що творчість вимагає знання закономірностей композиційної побудови, де усі творчі методи — є виразними концептуальними засобами (рисунок, лінія форми, кольорова пляма, фактура та текстура тощо), які повинні працювати на рішення єдиного композиційного завдання, єдиного принципу, ідеї.

Творчий метод — це головний художній принцип оцінки, відбору і відтворення дійсності в творі, він спонукає до творчої дії, будь то в мистецтві або науках, зосереджуючись на різних аспектах творчості, включаючи методи генерації ідеї і мислення. Він може використовуватися як частина вирішення художнього твору. Використовуються такі методи у створенні декоративної композиції: *компаративний* або порівняльний метод пізнання передбачає порівняльно-історичне дослідження, дозволяє виявити і показати зв'язок творів майстрів різних періодів; *іконологічний* метод допомагає проникнути в художній сенс зображення, зрозуміти значення художніх форм у контексті; *порівняльно-історичний* метод використовується для висвітлення історичних аспектів, виявлення змін в декоративному мистецтві протягом історичного ходу часу; *іконографічний* метод — для дослідження особливостей побудови форми, застосовується для опису прийомів та засобів виразності художників; *компаративний* метод використовується для розкриття типології твору; *порівняльний* метод застосовується для порівняння творів різних історичних епох, техніки виконання.

Звертаємося до феноменологічного та герменевтичного підходів, які є формами активізації самостійного знаходження та побудови мистецьких образів, усвідомлення історичного певного духовного досвіду, закодованого в художніх образах, і це є діалогом з певним твором. Герменевтичний підхід сприяє активізації самостійного художнього мислення студентів, спонукає до художньої рефлексії, провокує художню свідомість на багатовимірне творче засвоєння мистецьких явищ.

В цілому можливо окреслити головне: в декоративній композиції формування образу неможливо без знака, а формування структури художнього образу на такій підставі передбачає знак зображення в кольорових відношеннях — вираженій кольоровій гармонії і особливо на пленері. Створена творча модель об'єкта є достатньо специфічною образною моделлю, такою, що має графічну та кольористичну гармонію її структурної враженості. Обов'язковою умовою методів творчої стилізації є творчий індивідуальний характер, де бачення переплітається з творчим переосмисленням природи, а результатом є відображення їх з елементами новизни. Стиль формує сутність, винятковість художньої творчості в спільності всіх компонентів — змісту і форми, зображення і вираження, особистості й епохи. У методах стилізації важлива не тільки умовність, власти-

ва всьому мистецтву, але також і правильна компоновка елементів зображення в єдиній декоративній композиції.

У мистецтві ключову роль відіграє декоративна композиція — як можливість творчо інтерпретувати навколишню дійсність, знаходити цілісну виразність кожного об'єкта, вносити в неї як своє індивідуальне ставлення, так і творчий задум митця, який може набувати достатньо незвичних форм та конструкцій у певній і особливій композиції. При цьому взаємодія кольору і форми, конструкції і фактури по-різному впливає на створення композиції творів, особливо важливу роль відіграє аналіз і використання декоративних засобів виразності. В сучасній художній освіті традиції та принципи створення декоративної композиції, теоретико-методичні розробки в області образно-стилістичної гармонії — в своєму поєднанні є важливими концептуальними засадами розвитку у студентів якостей творчої особистості.

Носенко Анна Іванівна

*кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
член Національної спілки художників України*

ВИСТАВКА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА «СВІТ БОЖИЙ ЯК ВЕЛИКДЕНЬ»: ЩОРІЧНИЙ ПРОЕКТ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: декоративне мистецтво, «Світ Божий як Великдень», традиції народного мистецтва, творчий експеримент, архетип, символ.

Щороку виставковій площі різних міст України приймають Всеукраїнську виставку-проект Національної спілки художників України «Світ Божий як Великдень», яка представляє твори декоративного та декоративно-ужиткового мистецтва митців з усіх регіонів України. Експозиції являють глядачам розмаїту палітру видів і жанрів у царині декоративного мистецтва. Визнані майстри і молоді митці презентують твори килимарства і розпис тканини, мозаїки і вітражі, вишиванки і рушники, петриківський розпис і пи-